

Pismo kmetkega posestnika

uredniku »Domoljuba«.

Dovolite mi, da Vam napišem par vrstic, Vam v zahvalo za ves Vaš trud, ki ga imate, da nam daste duševnega poduka in nas varno vodite preko vseh težav današnjega težkega časa, v katerem živimo.

Z veseljem priznavamo kmetije, da je ravno »Domoljub« na višini poročanja vseh novic, pa obenem tudi zanesljiv prerok glede pogledov na bodočnost, ravno radi svoje odkritosrčnosti in obenem velike preprostosti, da ni potrebno šele misliti, kaj da notica pomeni, ampak dobiš že čisto in jasno sliko.

Posebno po volji nam je to, da uredništvo tako skrbi za kmetijsko gospodarstvo. Posebna priloga »Gospodar« nam je v velik poduk. Nam slovenskim kmetom manjka lista, ki bi obravnaval naša stanovska vprašanja. Ravno v tej prilogi pa pričakujemo, da bomo našli baš to, kar nam manjka. Politika nam je res potrebna, toda jo bomo morali za nekaj časa odložiti, dokler ne bomo znova ustvarili boljšega in zdravejšega parlamentarizma, kot smo ga imeli pred 6. jan. 1929. Baš to, da dnevna medstrankarska borba preneha, nam daje najboljšo priliko, da se povrnemo na gospodarska polja našega življenja, katera smo žal, sebi v veliko škodo, le prevečkrat zane-marjali. Naši najboljši možje po deželi so morali v ljuti borbi strank gospodarsko delo v zadrugah odlagati, da so mogli vzdržati v politični borbi. Marsikje močno pretirano strankarstvo je poseglo v gospodarske organizacije tako močno, da je že vsak najprvo vprašal »kdo ima

vodstvo te organizacije v rokah« in je takoj ustvaril sodbo, da je »dobra«, ako mu je ugajala politična pripadnost voditeljev, ako pa to ni bilo, je bila že tudi organizacija »slaba«, pa četudi bi v svojem delovanju dosegla še take uspehe.

Priloga »Gospodar« naj bi po mojem mnenju in željah bila predvsem kotiček, ne že toliko strokovno kmečki, ker strokovnih kmečkih listov imamo že precej in jih v gospodarstvu upoštevajmo, pa nam korist ne uide, pač pa tem bolj stanovski. V tem kotičku naj bi se obravnavale stvari, ki zadevajo celotni naš napredek. Kako nam manjka poduka, da bi na primer dobro razumeli razliko med kmetijskim, kulturnim in pa produktivnim združništvom. Jako žalostno sliko nam dajejo v tem oziru v nekaterih krajih baš bivši občinski odbori, ki so bili mneja, da je zadruga zadruga in naj se n. pr. živinorejska zadruga vzdržuje sama, kakor se sama vzdržuje n. pr. mlekarska zadruga, ki koncem leta izkaže še dobiček. Med kmeti še zmerom manjka razumevanje, da nekatere vrste kmetijskih organizacij denar »žrejo«, druge ga pa »dajejo« ali še bolje bi rekli: ene denar kapitalizirajo, druge pa od naloženega kapitala dajejo obresti, vsak se ima to skušnjo, da čim več denarja plodonosno naloži, tem več bo imel obresti.

Mnogo je stvari, o katerih bi se morali kmetije pogovoriti in baš priloga »Domoljuba« bi bila primerna, da se da prilika gospodarjem, da svoje težave potožijo, svoje misli objasnijo in razložijo, svoje uspehe pokažejo, da se kmetije po stanu med seboj zblížamo in že vendar pridemo do zavesti, da smo stan zase,

s svojimi potrebami in tradicijami, katerih ne smemo prezreti, če hočemo priti res do kakega napredka in močne medsebojne skupnosti.

Upam, da moje želje niso nikakor neizvedljive, in ne pretirane. Vsi vemo in čutimo, da je edino kmet, ki v raznih bojih pozabi na stanovske koristi in da je zato kmečki stan tisti, ki je sam kriv, da še ni ustvarjena kmetijska zbornica.

Kmetje, zdramimo se! Sedanji trenutki so nam dani, da se povrnemo sami k sebi, da se zavemo, da smo najprvo kmetje, zavedajoč se, da bomo na podlagi te samozavesti dosegli tudi tiste pravice, ki nam gredo in jih za svoje delo tudi zaslužimo. Kmet-gospodar.

Konservativnost.

Našemu kmetu se večkrat očita, da je preveč konservativen, to se pravi, da se preveč trdovratno drži starih načel in starih navad — sploh, da je v mnogih ozirih preveč starokopiten. Ta očitek je v splošnem nepravilčen, v nekaterih ozirih bi utegnil imeti pa vendarle prav. Ne bo brez koristi, ako to reč bolj na drobno preudarimo in skušamo posneti iz tega razmišljanja potreben nauk.

Najprej moramo poudarjati, da je primerna konservativnost v marsikakem pogledu ne ravno hvale vredna, ampak tudi zelo potrebna lastnost. Kako lepo in tudi koristno je, ako smo konservativni v obleki! Koliko na boljšem bi bili na kmetih, ko bi z vso odločnostjo zapirali vrata svojih domov vsem novodobnim modnim traparijam! To velja posebno za mladino in še prav posebno za ženski spol. Zavednega in pametnega kmečkega človeka — pa najsi bo še tako premožen — je sram, da bi nosil po mestno urezano obleko, ali da bi kupoval narejeno obutev v prodajalni. Pravi gospodar kupi usnje sam, vzame čevljarja na dom, da se pod njegovim nadzorstvom izdelava

obutev, kakršna je potrebna za kmečkega človeka in za kmečko rabo. Tako je tudi z drugo obleko. Sama zdrava pamet pove, da je taka obleka in obutev cenejša in neprijetno trpežnejša nego kupljena.

Prav tako hvalevredna in potrebna je konservativnost v prehrani. Doma pridelana živila, preprosto, pa dobro po domače pripravljena, so najbolj tečna in najcenejša. Doma in iz domače moke pečen kruh kaj zaleže. Tista takozvana »kulturna« hrana z vsakdanjo »župco«, mesom, pečenko, raznimi prikuhami, omakami in nešteti drugimi jedili, ni za človeka, ki težko dela. To je za velike praznike in kako posebno priliko ali slovesnost.

Konservativnost je dalje prav potrebna v vseh lepih domačih navadah. Kako je lepo, ako se pri hiši spoštujejo prazniki in prazniške navade, posti, skupna molitev pred jedjo in po jedi, ob Ave Mariji itd. Naravnost vzpodbudno je, ako gospodar po stari navadi ob delopustu pred velikim prazniki kropi po poslopih in po polju z blagoslovljeno vodo, ako z vso družino sede slovesno za mizo, ko prinese gospodinja na velikonočno nedeljo zjutraj blagoslovljena živila iz cerkve. Še mnogo je takih lepih navad med našim narodom in blagor hiši, kjer žive preprosto, naravno, po svojem stanu, kjer spoštujejo lepe navade in običaje davnih prednikov, in zapirajo vrata pred škodljivimi novotarijami.

Naj omenimo še eno stvar, ki požre milijone, ker nismo konservativni; to so cigarete. Kajenje je že sploh strašna potrata in kdor le more, se dandanes otesa te razvade, ki silno stane, pa je vrhu tega še zdravju škodljiva. Če pa že ni drugače, da moram uživati tobak, držimo se stare navade in kadimo, kadar imamo čas, pipo, ne pa cigarete. To ni za delovnega človeka, ko bi prav nič ne veljalo. Tako pa še manj, ko se zapravi z njimi toliko težko zasluženega denarja.

Združevanje občin.

Gospod urednik! Prosim Vas, da priobčite o tej stvari dvoje, troje mojih misli, čeprav pristavite pod črto opazko z zvezdico, da se ne strinjate s piščevim izvajanjem. — Vprašanje o združevanju ali z drugimi besedami o ustanavljanju (kreaciji) večjih občin ni novo. Že pokojni deželni predsednik za Kranjsko, baron Winkler — slovenske gore list — je izdelal za to lasten načrt in predlog, ki pa tedaj ni prodr. Toda kolo časa se vrti neprestano. V rokah imamo nov načrt (zakonski osnutek) državnega občinskega zakona, ki je vsaj peti v naši državi.

Zadnji osnutek določa v členu 2., da mora imeti vsaka občina najmanj 2000 prebivalcev. To se pravi z drugimi besedami, da bo po novem občinskem zakonu — če bo sprejet po osnutku — moralo priti do združitve sedaj res številnih malih občin. Moram reči, da smo glede na to vprašanje precej konservativni morda zato, ker je veljal pri nas na splošno dr. Krekov princip »malih občin«. Rad priznavam, da ima to načelo nekaj na sebi. Saj imajo naše občine svoj prvotni izvor v staroslovenskih zadrugah, ki so bile omejene le na ožji gospodarski delokrog. Toda duh in tok časa sta izpremenila zadruge v današnje občine v zakoniti obliki, a prav ta dva činitelja, ki hodita pred svetovno zgodovino, ki se piše le za nazaj, sta neizbežno za princip — velikih občin. Nič ne bo drugače: do združevanja občin bo moralo priti prej ali slej. Zato je bolje, da se čimprej sprijaznimo s to mislijo.

Ali je majhna občina kos gospodarskim in socialnim nalogam?

Več nego dvoje desetletij svojega dela sem posvetil naši slovenski občini. Zato imam nekoliko pravice iz-

reči o tem vprašanju svoje mnenje. Pravim torej: Ako naj bo občina kos vsem svojim nalogam, ki jo čakajo v bodočnosti v gospodarskem in socialnem pogledu, pa recimo tudi še v političnem, — mora biti v gospodarskem pogledu krepka, v upravnem organizirana in zmožna izvrševati vse, kar zahteva od nje dobrobit občanov, naroda, države. Kako naj izvršuje take naloge mala občina z nezatno davčno močjo? Kje naj išče razmaha? Saj imamo v Sloveniji nešteto malih občin, ki štejejo jedva do 300 duš z otroci vred, in takih, ki jim je bilo predpisanega okrog 600 Din letnega direktnega davka. Če mora taka občina prispevati po par tisoč dinarjev samo za eno šolo vsako leto, potem vsakdo lahko sam izračuna, koliko sto odstotkov mora plačati občinski davkoplačevalec občinskih doklad, ki jih plača le oni, ki mu je predpisan direktni davek. V malih občinah običajno ni niti takih obrti niti takih davkoplačevalcev, ki bi plačevali indirektno davke, posebno od pijač.

Nekoč sem že napisal ter ponavljam še enkrat, da ni le naloga občin izdajati živinske potne liste ali izpričevala o uboštvu. Vse višja naloga njihova je skrbeti za duševni in gospodarski napredek občanov. To pa je mogoče le tedaj, če je občina večja, gospodarsko močna in upravno urejena, to se pravi, če ima izvežbano osebje, ki je v stanu brezhibno voditi občinske posle. V duhu vidim, ko to pišem, marsikak ogorčen obraz, češ: Je že zopet tu občinski tajnik, ki ga nam bo — kdo ve če ne — urinila država. Bodite brez skrbi! Res je seveda to: Vsi občinski uradni posli, tudi pisarniški, se bodo morali izvrševati v redu. Komu bo poveril to nalogo, bo vselej le stvar občinskega odbora samega. On, a nikdo drugi bo odločal, ali naj izvršuje posle, torej tudi vse pisarniške, blagajniške i. dr., ob za-

¹ Vsakdo ima pravico povedati svoje mnenje o tej stvari. Ni pa s tem rečeno, da isto kot pisec misli tudi uredništvo »Domoljuba«.

dostni zmožnosti župan sam, ali pa od občinskega odbora postavljeni občinski tajnik ali občinski uradnik. Avtonomija občine bo v tem pogledu popolnoma varovana. Ko pa zahteva zakon za nove občinske tajnike ali uradnike primerno kvalifikacijo in sposobnost, seveda predvsem zanesljivost, je to za vsakega pametnega človeka ob sebi umljiva stvar.

Dobro urejeno občino, ki bo v vsakem pogledu res mogla izvrševati vse naloge v lastnem in prenešenem delokrogu, si morem misliti le večjo občino. Saj se bo dala tudi ta občina, čeprav po ozemlju bolj razširjena, vseeno urediti tako, da bo za gotov delokrog mogoče v posameznih delih in po potrebi postaviti može iz odbora, ki bodo izvrševali gotove posle, n. pr. krajevne policije v županovem imenu kot njegovi zastopniki. Glavno pa je sedaj, ko postaja vprašanje aktualno: Proč s predsodki in z bojaznijo pred večjimi in združenimi občinami!

Fran Kristan, obč. revizor.

Oprostitev p'čila občinskih davččin in taks.

Ali je taka oprostitev sploh dopustna? Brez nadaljnje utemeljevanja bi lahko rekli na kratko: ne! Vseeno naj pojasnimo stvar v »Domoljubu«, da bo znana tudi širši javnosti, dasi je pisala o tem že »Samouprava«.

Oprostiti koga — bodisi fizično ali juridično osebo — v konkretnem primeru gostilničarja ali društvo od plačevanja obč. davččin ali obč. taks načeloma ni dopustno, razen če je dana za oprostitev osnova v kakem zakonskem določilu. Zaradi lažjega razumevanja naj navedemo primere. — Gasilno društvo priredi veselico. Vložilo je prošnjo na občino, da bi ne bilo treba plačati občinskih trošarinskih doklad na pijače, odnosno da bi se društvu vrnila že plačana

davščine. Prošnji je občinski odbor ugodil. Ali je ravnal pravilno? Odgovor: Ne! Saj je s tem prekorlačil svoj delokrog; še več: ravnal je proti zakonu, ker ta ne daje občinskemu odboru nikake pravice komurkoli odpisati v okviru zakona dovoljeno davščino, tudi društvu ne. — Drugo gasilno društvo čuti potrebo, da pridene svoji društveni veselici še ples in rajanje do pozne nočne ali zgodnje jutranje ure, pa prosi, da bi mu ne bilo treba plačati občinske takse za plesno prireditev in prekorlačenje policijske ure. Nedopustno, ker ne velja nikaka izjema, ki bi bila po zakonu mogoča in osnovana. Celo to se zgodi, da zahteva točilec pijač, da se mu iz tega ali onega razloga povrne plačana občinska trošarinska doklada. Občinski odbor mora vsako tako prošnjo kot v zakonu neosnovano odkloniti. Ako so dani vsled višje sile kaki utemeljeni razlogi za uvaževanje tostvarne prošnje, ne sme niti v teh primerih odločati ali sklepati občinski odbor, marveč mora prepustiti odločitev nadzorstvenemu oblastvu (oblastnemu odboru). — Glede oprostitve plačevanja občinskih taks pa je prav zadnji čas v decembru 1928. leta razsodilo upravno sodišče, da je občina pri pobiranju taks popolnoma vezana na zakon, odnosno na sedaj veljavno oblastno uredbo, ki je bila razglašena v »Samoupravi« št. 3/12 z dne 19. januarja t. l., da torej mora na eni strani pobirati takso od vsakega po zakonu obvezanega enako in je ne sme nikomur znižati ali ga oprostiti, na drugi strani pa je ne sme pobirati od tistih, ki jih zakon sam izrečno oprošča. Omenjena razsodba upravnega sodišča se nanaša na neko kinopodjetje društva, ki mu je občinski odbor dovolil oprostitev od občinskih taks. dočim je pobirala občina takse od drugih zasebnih kinopodjetij.

Iz navedenega izhaja, da občine in njihovi zastopi v nobenem pri-

meru niso upravičeni dovoljevati uprostitve od plačevanja občinskih, zlasti trošarinskih davščin in obč. taks, še manj pa društvom ali strankam vračati že plačane davščine ali takse.

F. K.—n.

Opitanje perutnine.

Na razna vprašanja, kako se najlažje in najhitreje opita perutnina, predvsem pa gosi, je potrebno, podati nekaj navodil, ki jih morajo upoštevati naše gospodinjje, če hočejo doseči zadovoljiv uspeh. Kot glavno načelo vsakega opitanja pa velja, da živali čim prej odebujemo s krepkim krmiljenjem, ne da bi pri tem razsipavali krmo.

Najprej moramo perutnini, ki jo hočemo opitati, preprečiti preživahno pregibanje in poljubno izbiranje krme. Živali, ki letajo okoli in žro, kar same hočejo, se le počasi debelijo, ker ne jemljejo vase takih hranil, ki služijo za debelenje. Nasprotno se od zavžite piče porabi velik del za tvorbo telesnih sil, namesto da bi se iz nje tvorilo meso in mast. Iz tega razloga dosežemo pri opitanju perutnine mnogo preje svoj cilj, če jo zapremo v tesne prostore, kjer se ne more gibati. Najhitreje pa opitamo živali na ta način, da jim s silo bašemo krmo v golšo.

Glavna doba za pitanje perutnine, predvsem pa gosi je v oktobru in novembru; vendar se to vrši lahko tudi v drugih letnih dobah. Prehod iz navadne paše na pitanje se pa naj izvrši le polagoma. V prehodni dobi je pitati živali s kuhanim krompirjem in žitnim zdrobom. Pravo pitanje traja pri dobri živali kvečjemu štiri tedne. V tej dobi tvori glavno krmo koruzni, ovsen ali ječmenov zdrob. Mlade gosi pitajo tudi s kašo, ki je sestavljena iz kuhanega krompirja, posnetega mleka in žitnega zdroba. Koristno je tudi primešati krmi za pitanje nekoliko zdrobljenega lesnega oglja, ki pospešuje prebavo in ohrani živali zdrave. Tudi mora biti vedno na raz-

polaganje čista sveža voda. Navadno krmimo take živali po trikrat na dan, vendar moramo pri tem paziti, da se vsakokrat dobro nasitijo.

Največ dela povzročata pa pitanje posameznih gosi, ki jih hočejo basati s svaljki. Take gosi pridejo v zaprte prostore, da se ne morejo gibati. Preden jih pa postavimo vanje, je dobro jih zrediti z ajdo, kuhanim krompirjem in otrobmi. Potem se šele začne basanje s svaljki, kar traja dva do tri tedne.

Svaljki se basajo v golšo po trikrat na dan. Za basanje se priporočajo taki, ki so narejeni iz ene tretjine koruzne, ene tretjine ječmene in ene tretjine ovsene moke. Ta mešanica se skupaj z mlekom vgnete v testo, iz katerega se napravijo svaljki veliki kot človeški mezinec. Ti se v peči ali štedilniku nekoliko spečejo.

Pred basanjem jih je zmočiti v vodi ali boljše v mleku, da lažje spolznejo po grlu v golšo. Pri basanju jih damo v začetku po osem do deset pri vsakem krmiljenju ter stopnjujemo to množino do desetega dne do dvajset svaljkov. Pri posebno velikih živalih smemo jim dati do trideset. Po desetih dneh gremo s to množino nazaj do dvajsetega dne pitanja. V tem času so gosi postale že tako debele, da že težko dihalo, in tedaj je čas, da jih zakoljemo. V velikih obratih imajo celo stroje za basanje gosi. Med pitanjem ne sme živalim manjkati sveže vode.

Na ta način opitane gosi dobe mnogo masti in okusno meso ter dosežejo na trgu prav lepo ceno.

Kmetijska družba posreduje v Belgradu.

Kmetijska družba je prošle dni po svojem predsedniku posredovala v Belgradu pri kmetijskem ministru, g. dr. Frangešu, v raznih kmetijskih zadevah, predvsem pa, da se Kmetijska družba, kot glavna kmetijska korporacija Slovenije primerno uvažuje. G. minister je bil zelo ljubezljiv

ter je obljubil svojo pomoč v vseh kmetijskih vprašanjih, ki se tičejo Slovenije.

Ob tej priliki je bila izročena g. ministru tudi spomenica Kmetijske družbe, v kateri se zahteva primerno upoštevanje želja glede tarifnih postavk. Vsi kmetijski pridelki in izdelki naj se oprostitjo vsake izvozne carine, kakor tudi naj se v vsakem oziru olajša njih izvoz. Na drugi strani se naj pa ukine carina na razne kmetijske stroje, posebno na pluge, na kmetijsko orodje, modro galico, razna sredstva zoper rastlinske škodljivce in sploh na vse tiste kmetijske potrebščine, ki jih v naši državi ne izdelujemo. Popolnoma prost naj bo uvoz tudi vseh umetnih gnojil, zakaj samo z njimi moremo zvišati domač pridelek. Glede modre galice je g. minister pojasnil, da je v tem ministrstvu že vse potrebno ukrenjeno in da se čaka samo odločitev finančnega ministra. Prav tako je sporočil, da je kmetijsko ministristvo na tozadevno vlogo Kmetijske družbe ukrenilo vse potrebno, da pride čimprej v promet živinska sol po znižani ceni. Tudi v tem pogledu ima še finančno ministristvo zadnjo besedo.

Denar.

g Cene tujega denarja. V Ljubljani so plačevali 9. februarja za tuj denar (valute) sledeče cene: dolarji v čekih 56.70, dolarji v bankovcih 56.10, kanadski dolarji 55, kanadski dolarji v čekih 56, franki 222.20, belgi 7.60, avstrijski šilingi 800, marke 13.40, lire 295, hol. goldinarji 22.50, funti šterlingi 275.

g Ustaliitev romunskega leja. Finančni minister romunski je določil stalno vrednost romunskega leja kakor sledi: 1 lej ima 10 miligramov zlata, 1 funt šterling je 813 lejev, 1 dolar 167.18 leja, 1 francoski frank 6.55 lejev in 100 lejev je 3.10 švicar. frankov, 1 lej je 0.34 Din. Senat je

odobril ustaljeni kurz in potem tudi poslanska zbornica. Od 8. febr. nadalje je lej končno veljavno stalen.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. V zadnji dobi so cene nespremenjene in kupčija manj živahna. Kar se kupuje, je vse le za sproti. Cene, predvsem ponudbe, se držijo na tej le višini: Pšenica, 80 kg težka, za 100 kg pri vagoni množini, takojšnji dobavi, na vsaki slovenski postaji, 297.50 — 290 Din, za marec 297.50—300 Din, moka Og, vagon v Ljubljani, plačljivo po prejemu 420 do 425 Din; soržica (polovica rži, polovica pšenice) fko postaja Domžale 277.50—280 Din; koruza laplatska 325—330 Din, koruza bačka, času primer. suha, 297—297.50 Din; ječmen 345—347.50 Din, bački ječmen 330—332.50 Din.

g Lesna kupčija. Snežni zameti zadnje dobe so povzročili, da so se vsa drva pokuovala in sveda, da so se cene dvignile. Zaloge drv so popolnoma izčrpane, zato kupujejo interesenti tudi drug material za gorivo. Tudi povsem sveža drva gredo ven in posebno povpraševanje po njih je iz Milana. — Za rezan in tesan les je položaj isti kakor v prošlem mesecu. Povpraševanje je precej veliko in izgleda, da se hočejo veletrgovci pravočasno poskrbeti za spomladno stavbeno sezono. — Za trame se zanima Sicilija in Italija sploh, vendar išče rajši blago tretje vrste. Bukovina se na slovenskem trgu pojavlja še v precejšnji množini. Želeti bi bilo, da se naši lesni trgovci udeležijo tudi letošnje razstave v Barceloni, ki bo imela poseben pomen za naše zveze s Španijo. Ker je Nemčija sklenila s Poljsko pogodbo zaradi uvoza lesa, ni pričakovati, da se bo kupčija tjakaj razvila. Skušati torej moramo obdržati si dose-danja tržišča v Italiji, Grčiji in splošno ob Sredozemskem morju.

g Cene lesa v Sloveniji. Pri nas se plačujejo razne vrste lesa pri vagonkih dobavah, naložene v vagone na nakladalni postaji, deloma pa tudi postavljene na mejo. Za kubični meter lesa veljajo te-le cene: **S m r e k a** — j e l k a : hlodi I. II. monte po 250 do 300 Din, bordonali merkantilni 300—320 Din, trami merkantilni 250 do 300 Din, škorete konične 560 do 600 Din, paralelne 630—680 Din, podmerne 490—540 Din, deske-plohi konični 500—550 Din, paralelni 550 do 600 Din. — **B u k e v** : deske-plohi naravni 490—520 Din, plohi ostrorobi 750—1000 Din, plohi parjeni 600—900 Din, testoni 500—530 Din, tavolette 1100—1200 Din. — **H r a s t i** : hlodi I. II. 500—700 Din, bordonali 1200—1400 Din, deske plohi neobrobjeni bonles 1300 do 1500 Din, plohi neobrobjeni merkantilni 1000—1100 Din, plohi ostrorobi (podnice) 1200—1300 Din, frizi 950—1150 Din. — **D r v a** za 100 kg: bukova 19—21 Din, hrastova 17—19 Din, železniški praгови po kosu 50 do 55 Din. Oglje za 100 kg: bukovo 85—90 Din.

g Tržne cene v Mariboru. Cene so stalno precej visoke, ker zaradi mraza prihaja na trg le malo blaga. Krompir se prodaja po 1.50—2 Din kg, solata po 10—14 Din, čebula 4—6 Din, česen 14—16 Din, kisló zelje po 5 Din, kislá repa po 3 Din. Liter mleka stane 3—3.50 Din, jajca 1.50—2 Din kos, jabolka 3—8 Din, hruške 6—12 Din. **S e n o** se prodaja po 140—160 Din za 100 kg, slama pa po 65 Din.

g Vinski trg v Sloveniji. Slabša vina se kupujejo po 3—4 Din, boljša 4.50—6 Din, sortirana 7—10 Din za liter na licu mesta. Vina, ki so bila oslajena s sladkorjem, dosežajo višje cene.

g Cena bakru in modri galici. Cene bakru so se v zadnjih šestih mesecih dvignile za 15 odstotkov. Temu primerno je tudi modra galica

stopila v ceni. Kakor sedaj izgleda, jo bodo letos vinogradniki plačevali po 9 do 10 Din kg.

Živina.

g Ljubljanski živinski sejem dne 6. febr. Zaradi hudega mraza je bil ta sejem slabo obiskan in tudi kupčija bolj slaba. Dogon je znašal 134 konj, 46 volov, 18 krav, 6 telet in 4 prašičkov. Prodanih pa je bilo 25 konj, 17 volov, 15 krav in 4 teleta. Cene so ostale nespremenjene in se je plačevalo za kg žive teže: voli prvovrstni 8.25 Din II. 7.50 Din, III. 6.50 Din, krave debele 5—6 Din, krave klobasarice 3—4 Din, teleta 10—12 Din. Konji in prašiči za rejo pa po kakovosti in velikosti.

g Mariborski živinski sejem. Prigianih je bilo: 1 konj, 7 bikov, 90 volov in 101 krava, skupaj 199 komadov. Povprečne cene za živalske vrste so bile za kg žive teže sledeče: debeli voli 7.50—8 Din, poldebili voli 7—7.25 Din, plemenski voli 6.50—7 Din, biki za klanje 6.50 do 7.25 Din, klavne krave debele 5.75—7 Din, plemenske krave 5 do 5.50 Din, krave za klobasarje 3.75 do 4 Din, molzne krave 5.25—6.50 Din, breje krave isto, mlada živina 6—7.50 Din. Prodalo se je 142 komadov, od teh za izvoz v Italijo 5. — **Mesne cene:** volovsko meso I. in II. vrste 10—18 Din, meso od bikov, krav, telic in telečje meso I. in II. vrste 15—22.50 Din, svinjako meso sveže 15—27.50 Din kg.

g Prašičje cene v Mariboru. Na zadnji prašičji sejem je bilo prigianih le 29 komadov, ker mraz več ni dopuščal. Prodajali so se prašiči 3 do 4 mesece stari po 280—450 Din komad, 5—7 mesecev stari 480—550 Din, 1 leto stari 1000—1300 Din. Za kg žive teže se je plačevalo 10 do 12.50 Din, mrtve teže 16—18 Din. Prodanih je bilo 14 prašičev.

Razno.

g Izvozna carina na prašiče na Poljskem. Poljska bo od 1. marca dalje vpeljala izvozno carino na prašiče in prašičje meso, in sicer 30 zlatov za živega ali zaklanega prašiča, 15 zlatov za pol prašiča in 50 zlatov za 100 kg sveže svinjine. Predelano meso je prosto carine. Izvoz državnih priznanih izvoznih sindikatov je pa sploh oproščen vsake carine. S tem hočejo ves izvoz prašičev in svinjine vriniti v organizacijo izvoznih sindikatov. — Pričakovati je tudi, da se bodo s tem dvignile cene prašičem na dunajskem trgu in bo zaradi tega šlo nekaj več blaga iz Slovenije v Avstrijo.

g Naš izvoz v letu 1928. Celokupni izvoz iz naše države v letu 1928. je znašal 4,527.000 ton v vrednosti 6445 milijonov Din, napram 4,251.000 tonam v vrednosti 6400 milijonov Din v letu 1927. Iz tega je razvidno, da se je naš skupni izvoz lani napram letu 1927. povečal po tonaži in po vrednosti, čeprav še v polletju močno zastajal. Po tonaži se je povečal za 275.000 ton (6.2 odstotka), po vrednosti pa za 44.6 milijona Din (0.7 odstotka).

g Uvozna carina na vino. Kakor znano, je bila s Francijo sklenjena trgovinska pogodba, v kateri so bile določene iste uvozne carine kakor v pogodbi z Grčijo, ki je stopila v veljavo 1. novembra m. leta. V tej pogodbi so določene naslednje uvozne carine: za prevreta vina do 10% alkohola v sodih, balonih in cisternah 45 zlatih Din za 100 kg, v steklenicah in drugih posodah pa 65 zlatih Din za 100 kg. Na vina, ki vsebujejo od 14 do 18% alkohola, se poviša uvozna carina za 5 zlatih Din pri kg. Te pogodbene carine veljajo za vse države, s katerimi imamo trgovinske pogodbe na podlagi največjih ugodnosti.

g Ustanovitev kmetijske banke. Kmetijski minister proučuje novi zakon, po katerem bi se ustanovila kme-

tijska banka, pri kateri bi bili kot delničarji: država z dotacijo, ki jo daje letno okrog 150 milijonov dinarjev; drž. hipotekarna banka, poštna hranilnica, Narodna banka, državna razredna loterija in drugi podobni zavodi. Banka bo popolnoma samostojna in bo dajala kredit obl. zadrugam.

Narodna enciklopedija Srbov, Hrvatov in Slovencev

S 26. zvezkom začnjenja IV. knjiga Narodne enciklopedije s črko S. Prva beseda je Saanska koza, ki je našim bajtarjem in železničarjem dobro poznana kot mlečna žival. Kmalu za tem sta izšla tudi 27. in 28. zvezek, ki obravnavata besede od Skadar do Srbija. Skoro polovica 27. in 28. zvezka je posvečena slovenskim razmeram. Precej obširno je tu opisana slovenska književnost, slovenske pokrajine, slovenski jezik, Slovenija, razne slovenske kulturne ustanove itd. Pa tudi slovenski velmožje so tu zadostno upoštevani: Hugolin Satner, škof Sedej, geograf Seidel, etnograf Sič, jezikoslovec Sket, škof Slomšek in številni drugi so tu na kraško očrtani. Iz zgodovine našega troimenega naroda je važen opis prihoda Srbov in Hrvatov na Balkan v 6. stoletju po Kr., posebno pa zgodovina Srbov in Srbije. 26. zvezek vsebuje tudi podroben životopis Sv. Save, srbskega patrijarha, ki je v upravnem oziru storil za Srbe toliko, kolikor nobeden srbski vladar. Savezi, to so zveze, vseh mogočih vrst, kulturnih, političnih, gospodarskih in drugih so tu navedeni.

Iz kmetijstva je važen opis sira, in sicer vseh vrst, ki se izdelujejo v državi. Po statistiki zvemo, da pridelamo letno okrog 600 vagonov sira, od katerega izvažamo približno 200 vagonov. Pa tudi razne paberke iz vseh panog kmetijstva vsebujejo ti trije zvezki, ki so za Slovence z ozirom na njih vsebino največjega pomena. — Narodna enciklopedija se naročuje pri Bibliografskem zavodu d. d. Zagreb in stane vsak zvezek 45 Din.